

Ο ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΚΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

✘ «...Ζουμε (μιλω για τις πλουσιες δυτικες κοινωνιες) υπο καθεστωτα φιλελευθερης ολιγαρχιας, που σιγουρα ειναι πολυ προτιμοτερα, απο υποκειμενικη και πολιτικη αποψη, απ' ο,τι υπαρχει αλλου στον πλανητη. Τα καθεστωτα αυτα δεν γεννηθηκαν αυτοματα και αυθορμητα, ουτε απο την καλη θεληση των προηγουμενων κυριαρχων στρωματων, αλλα μεσω κοινωνικο-ιστορικων κινηματων πολυ πιο ριζοσπαστικων, των οποιων ειναι καταλοιπα ή υποπροϊοντα (η Γαλλικη επανασταση ειναι ενα παραδειγμα).

Τα κινηματα αυτα τα ιδια θα ηταν αδυνατα, αν δεν ειχαν συνοδευτει απο την αναδυση ('αποτελεσμα' συγχρονως και 'αιτιο') ενος νεου ανθρωπολογικου τυπου ατομου, ας πουμε, για να παμε γρηγορα, του δημοκρατικου ατομου: πραγμα που συνιστα τη διαφορα αναμεσα σ'εναν αγροτη του Παλαιου καθεστωτος και σε εναν Γαλλο πολιτη της σημερον, αναμεσα σ'εναν υπηκοο του τσαρου και σ'εναν Αγγλο ή Αμερικανο πολιτη.

Διχως αυτο τον τυπο ατομου, ακριβεστερα διχως εναν αστερισμο τετοιων τυπων... η φιλελευθερη κοινωνια δε μπορει να λειτουργησει. Μου φαινεται τωρα προδηλο οτι η σημερινη κοινωνια δεν ειναι πια ικανη να τους αναπαραγει. Παραγει ουσιαστικα πλεονεκτες, φρουδευμενους και κομφορμιστες...

...Ο τυπος του ανθρωπου με την ανεξαρτητη κριση και το ενδιαφερον για τα ζητηματα γενικης εμβελειας... επαναμφισβητειται σημερα. Δεν λεω οτι εχει εξαφανιστει πληρως. Αλλα αντικαθισταται βαθμιαια και γρηγορα απο εναν αλλο τυπο ατομου, επικεντρωμενο στην καταναλωση και στην απολαυση, απαθη μπροστα στις γενικες υποθεσεις, κυνικο στη σχεση του με την πολιτικη, τις περισσοτερες φορες ηλιθιως επιδοκιμαζοντα και

κομφορμιστη. Δεν βλέπουμε ότι ζούμε σε μια εποχή βαθιού και γενικευμένου κομφορμισμού...

...Πρέπει να διερωτηθούμε (πραγμα που δεν κάνουν οι υμνωδοί του περιρρεοντος ψευδο-ατομικισμού) ποιου τύπου κοινωνίας μπορεί να είναι φορέας ο σύγχρονος άνθρωπος; Σε τι θα επέτρεπε η ψυχολογική του δομή στους δημοκρατικούς θεσμούς να λειτουργήσουν; ...ποιο είναι το οράμα του για το μέλλον της κοινωνίας; Όλα αυτά σχηματίζουν μια μαζα διχως μπουσουλα, που ζει μερα με τη μερα, διχως οριζοντα –οχι μια κριτική-ανακλαστική/στοχαστική συλλογικότητα...

...Οι σημερινοι πολιτικοι θεσμοι δεν έχουν μηπως ως τελικοτητα να απομακρυνουν τους πολιτες απο τις δημοσιες υποθεσεις και να τους πεισουν οτι είναι ανικανοι να ασχολουνται μ'αυτες; Καμια σοβαρη αναλυση δεν μπορεί να αμφισβητησει οτι τα καθεστωτα που αυτοανακυρησσονται δημοκρατικα είναι στην πραγματικοτητα αυτο που καθε κλασικος πολιτικος φιλοσοφος θα ονομαζε καθεστωτα ολιγαρχιας.

Ενα ισχυνοτατο στρωμα της κοινωνιας κυριαρχει και κυβερνα. Διαλεγει τους διαδοχους του. Ασφαλως είναι φιλελευθερο (περισσοτερο ή λιγοτερο...) και επικυρωνεται καθε πεντε ή επτα χρονια απο την ψηφο του λαου. Αν το κυβερνων κλασμα αυτης της ολιγαρχιας υπερβαλλει πολυ, θα αντικατασταθει– απο το αλλο κλασμα της ολιγαρχιας, που είναι ολοενα και περισσοτερο ομοιο με το πρωτο. Εξ ου και η εξαφανιση καθε πραγματικου περιεχομενου μεσα στην αντιθεση της 'αριστερας' και της 'δεξιας'. Το απιστευτο κενο των σημερινων πολιτικων λογων αντικατοπτριζει αυτην την κατασταση, οχι γενετικες μεταλλαγες...

...Αυτη η ιδια η κοινωνια στην οποια ζουμε διακυρησσει αρχες –ελευθερια, ισοτητα, αδελφοσυνη– τις οποιες παραβιαζει ή εκτρεπει και παραμορφωνει καθε μερα. Λεω οτι η ανθρωποτητα μπορεί να κανει καλυτερα πραγματα, οτι είναι ικανη να ζησει

κατω απο μια αλλη κατασταση, την κατασταση της αυτοκυβερνησης. Υπο τις συνθηκες της συγχρονης εποχης, οι μορφες της αυτοκυβερνησης μενουν ασφαλως να βρεθουν, καλυτερα: να δημιουργηθουν...»

Καστοριαδης: Η ΙΔΕΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ – Ο Θρυμματισμενος Κοσμος (Υψιλον) σελ. 136-139

Φωτό – Πηγή: TVXS.GR